

**Moartea civilă a lui Eminescu
– arestarea și eliminarea din
28 iunie 1883. Eminescu,
sacrificat pentru
Transilvania. – Profesorul
Nae Georgescu, arhivistul
Dragoș Olaru și jurnalistul
Victor Roncea în România
liberă, de 15 ianuarie**

Moartea civilă a lui Eminescu – arestarea și eliminarea din 28 iunie 1883

În discuția legată de arestarea lui Eminescu și eliminarea lui de la ziarul „Timpul” și din spațiul civil și politic intră și evenimentele acestui torid 28 iunie 1883.

Lucrurile sunt foarte complicate și necesită explicații de amănunt – pe care le-am oferit în cărțile mele. Geopolitic, în această zi Regatul României schimbă orientarea politică, economică etc. tradițională – dinspre Franța și Anglia către Puterile Centrale. Este vorba de intrarea noastră în alianța secretă cu Germania, Austro-Ungaria și Italia.

După primele mele cărți, prin anii '90 ai secolului trecut, Alexandru Paleologu a vorbit în mod special despre ziua de 28 iunie 1883, numind-o momentul schimbării axei de interes geopolitic al României.

După aceea, Alexandru George acordă, de asemenea, o importanță

deosebită acestei zile din istoria noastră modernă. Desigur, niciunul nu face legătura cu Eminescu... Chiar și săraca noastră istoriografie dedicată momentului, după 1994, amintește această zi ca pe una extrem de importantă – fără a face, desigur, nici ea – ea, mai ales! – racordarea la biografia unui... biet ziarist, în fond...

Practic, acest tratat de alianță, foarte necesar pentru țară, salvator la momentul respectiv, a însemnat reorientarea economiei noastre către Germania și Austro-Ungaria – o schimbare de axă, așadar – și, în consecință, schimbarea spiritului public, devierea dinspre francofonia noastră funciară către germanofilie. De acum înainte se poate vorbi de „influențele catalitice” (Lucian Blaga) ale spiritului german asupra românismului și românității (folosesc termenii cu sufixe categoriale obișnuite, fără conotații de alt fel). Asemenea lucruri se fac cu maximă atenție și concentrare – iar ceea ce numim astăzi „victime colaterale” se trece sub tăcere în dobânda câștigului. Apropierea noastră de industria germană a însemnat progres, europenizare în galop. Când privești, însă, momentul impactului nu se poate să nu vezi rănilor... responsabilității.

Ca evenimente între care se înscrie „boala gravă” a lui Eminescu, sau „căderea lui bruscă” după I. Crețu, trebuie să amintim mai ales expulzarea din țară a lui Émile Galli, directorul ziarului francez din București „L'Indépendance roumaine”. Era tot la 28 iunie 1883.

În aceeași zi s-a devastat sediul Societății „Carpații” – al cărei membru marcant era și Eminescu. Recent s-a descoperit că unul dintre directorii acestei societăți, Gheorghe Ocășanu, nimeni altul decât acela care a ajutat la arestarea lui Eminescu, era agent al poliției Austro-Ungariei. Această societate care lupta clandestin pentru unirea Ardealului cu țara începuse a fi penetrată de agenți străini – și, practic, activitatea ei se poate reface astăzi după rapoartele secrete trimise la Viena și găsite, în zilele noastre, în

binevoitoare arhive de acolo. Eminescu este foarte des citat în aceste rapoarte. Era, deci, tot 28 iunie 1883. Raporturile diplomatice ale Regatului României cu Puterile Centrale s-au înrăutățit brusc după sărbătorile de la Iași din 6 iunie, când la dezvelirea statuii lui Ștefan cel Mare, în prezența lui Carol I, s-au rostit discursuri iredentiste (mai ales de către Petre Grădișteanu).

Spre 25-26 iunie 1883 vestea se lățește bine de tot în Europa, grație mai ales ziarului românesc de limbă franceză „L'Indépendance roumaine”, care era foarte răspândit pe continent, iar Austro-Ungaria va rupe relațiile diplomatice cu România pentru 48 de ore, în timp ce Bismarck va telegrafia (în secret, desigur) că declară război Regatului României dacă nu se aduc reparații. Regele însuși scrie scrisori teribile de adevărate către rude și prieteni, despre presa maghiară, mai ales cea din Budapesta, care cere imperativ ca România să fie cucerită urgent cu armele și anexată la Austro-Ungaria. A fost un adevărat război de presă... dar și de jurnaliști.

Iată, în acest sens, mărturii recente foarte importante ce vin să încoroneze reliefurile atât de accidentate ale informației. Este vorba chiar despre corespondența privată a Regelui Carol I, descifrată și editată de dl Sorin Cristescu („Carol I – Corespondența privată 1878-1912”, Editura Tritonic, București). Avem, așadar, scrisorile regelui din preajma lui 28 iunie 1883, către ilustrul său tată sau către alte persoane din familie, din care extragem câteva pasaje privitoare la presă: „Semnificația infamă care s-a dat cuvântărilor ținute la festivitățile de la Iași și comentariile despre prezența lui Brialmont arată cât de departe poate duce libertatea presei, fiind în stare să implice țara într-un conflict primejdios cu vecinii. În ziarele românești și austro-ungare domnește la ora actuală o așa de uriașă iritare că ne-am putea teme de o explozie”; „Dacă tonul presei românești este extrem de regretabil, cel al ungarilor a ajuns la limita nerușinării, aceștia cer cu o nemaiauzită nerușinare pur și simplu

anexiunea /noastră/. În Germania, din nefericire, nu intră ziare scrise în limba maghiară, care aici sunt foarte răspândite, altminteri românii ar fi tratați cu mai multă indulgență. Germanii iubesc banii românești, dar se năpustesc cu lovituri de bătă asupra țării“, afirmă Regele în scrisoarea din 28 iunie/10 iulie 1883 către Karl Anton de Hohenzollern, tatăl său.

Scrisoarea este trimisă de la Sinaia, unde regele se afla de două zile: suntem exact pe 28 iunie 1883, când Grigore Ventura vrea să-l ducă pe Mihai Eminescu la Palatul Cotroceni ca să-l... împuște pe rege. Deplasările suveranului erau, desigur, publice; toată lumea, și mai ales presa, știa că el este în drum spre Germania. Ventura nu prea are cui spune că Eminescu îl căuta pe rege în Capitală. Se exclude așadar această falsă istorie. Acest izvor atât de limpede, regal cu adevărat, nu fusese scos la iveală. Iar acum, când îl avem, trebuie să facem racordarea acestor informații la domeniul eminescologiei.

Émile Galli trebuia expulzat, așadar, pentru că el relatase pe larg serbările de la Iași, iar ziarul său franțuzesc internaționalizase brusc chestiunea. Atâția alți ziariști trebuiau neutralizați într-un fel sau altul. Chiar ziarul „Timpul“ din 29 iunie (numărul care conține editorialul eminescian despre Libertatea presei) dă o știre pe pagina întâi de acest fel: „Ni se spune că guvernul român ar avea de gând să mai expulzeze încă și alți străini, în urma cererilor unor puteri străine. – Dăm știrea sub rezervă“.

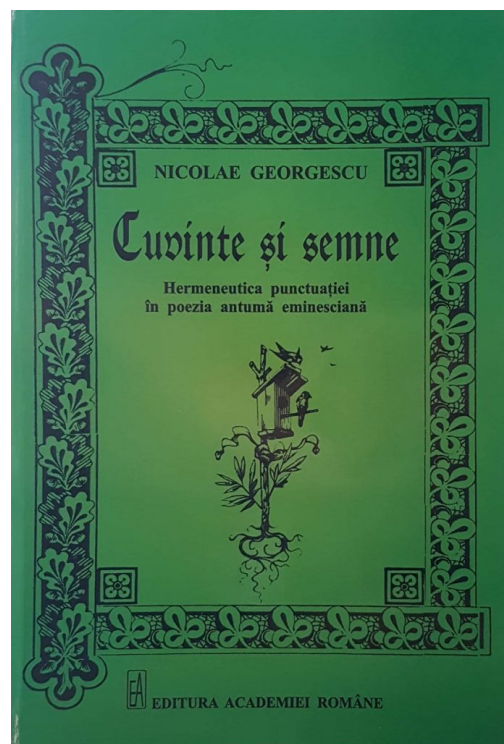
Într-o zi atât de bulversată politic, Ioan Slavici pleacă din țară, Maiorescu de asemenea (după-amiază, imediat ce a rezolvat cu internarea lui Eminescu la doctorul Șuțu) – și, cum spune primul dintre ei: „Eminescu era vorba să plece la Botoșani“.

Acest „era vorba“ din amintirile atât de încâlcite ale lui Slavici înseamnă o vorbă vorbită anterior, o hotărâre sau

decizie luată. Eminescu nu mai pleacă, însă, și este prins sau se lasă prins în vârtejul evenimentelor din București. Arestarea lui de către comisarul de poliție Căță Niculescu a însemnat eveniment public în toată regula, cu scandal și tam-tam, iar înscrierea între celelalte percheziții, spargeri de sedii, expulzări etc. pune cel puțin sub semnul întrebării intenția autorităților. În fond, care era problema de tulburare a ordinii publice, adică motivul arestării? – Că într-o baie poetul ședea închis de câteva ore. Cum poate fi tulburată ordinea publică într-o baie – și încă în așa fel încât să fie nevoie de furgonul poliției, al spitalului, de martori, prieteni etc.? Iar această arestare a fost premeditată – sub forma prezervării, desigur, a unei protecții – de către prietenii lui Eminescu, aceia care de dimineață îi făcuseră rost de bilet de internare prin Titu Maiorescu.

Știm, iată, ce cascadă de evenimente mărețe s-a declanșat în ziua aceea, mai știm că de acum înainte Eminescu – cu toate că se va însănătoși după câteva luni – nu va mai fi persoană publică și nimic din ce va face sau scrie nu va mai fi credibil public. Urmează pentru el moartea de dinainte de moarte – 6 ani de zile de moarte civilă.

N. Georgescu

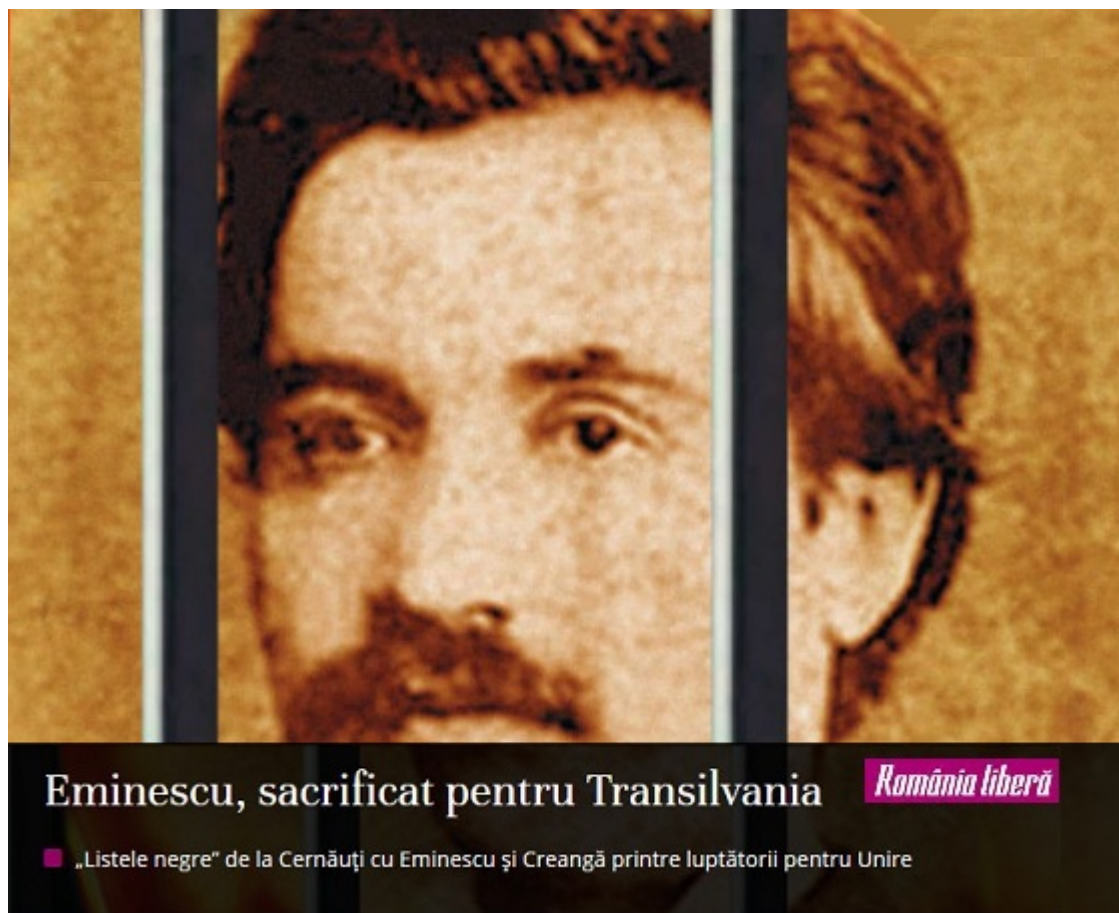

BIBLIOGRAFIE

Profesorul univ. dr. Nae Georgescu este autorul unei serii importante de lucrări despre viața, moartea și opera literară și politică a lui Mihai Eminescu – „Românul Absolut”. Cea mai recentă apariție publicistică a sa este „CUVINTE ȘI SEMNE. Hermeneutica punctuației în poezia antumă eminesciană”, Editura Academiei Române, 2019 (foto). Pentru importanta sa activitate științifică renumitul eminescolog merită cu prisosință un loc în Academia Română.

România liberă, 15 ianuarie 2019

Eminescu, sacrificat pentru Transilvania

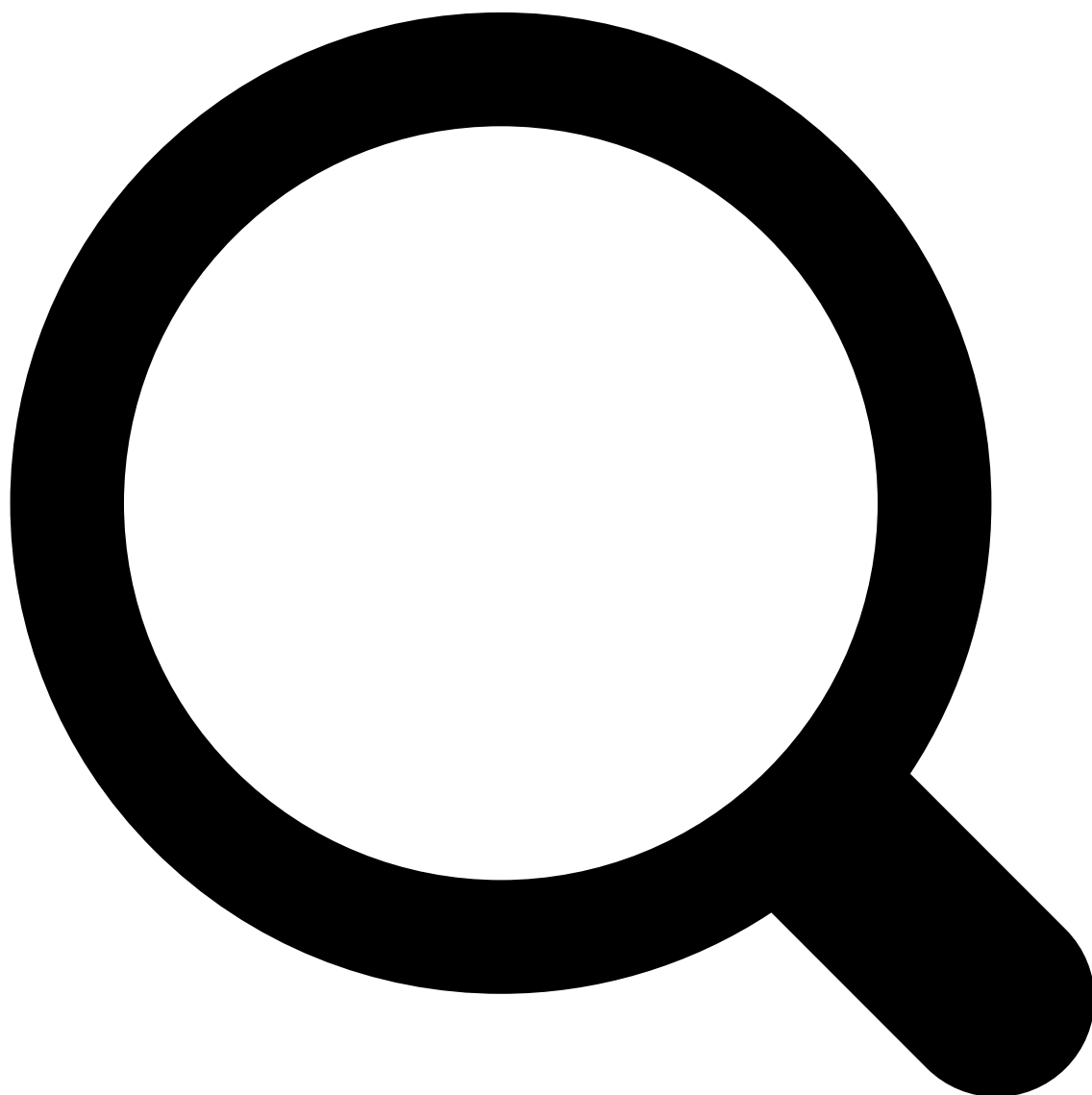

Ziua

Culturii Naționale, care nu-și poartă încă numele complet, pentru că în lege cineva a uitat să adauge și „Mihai

Eminescu”, este, categoric, și un prilej de aducere aminte asupra idealurilor pe care le împărtășea Românul Absolut.

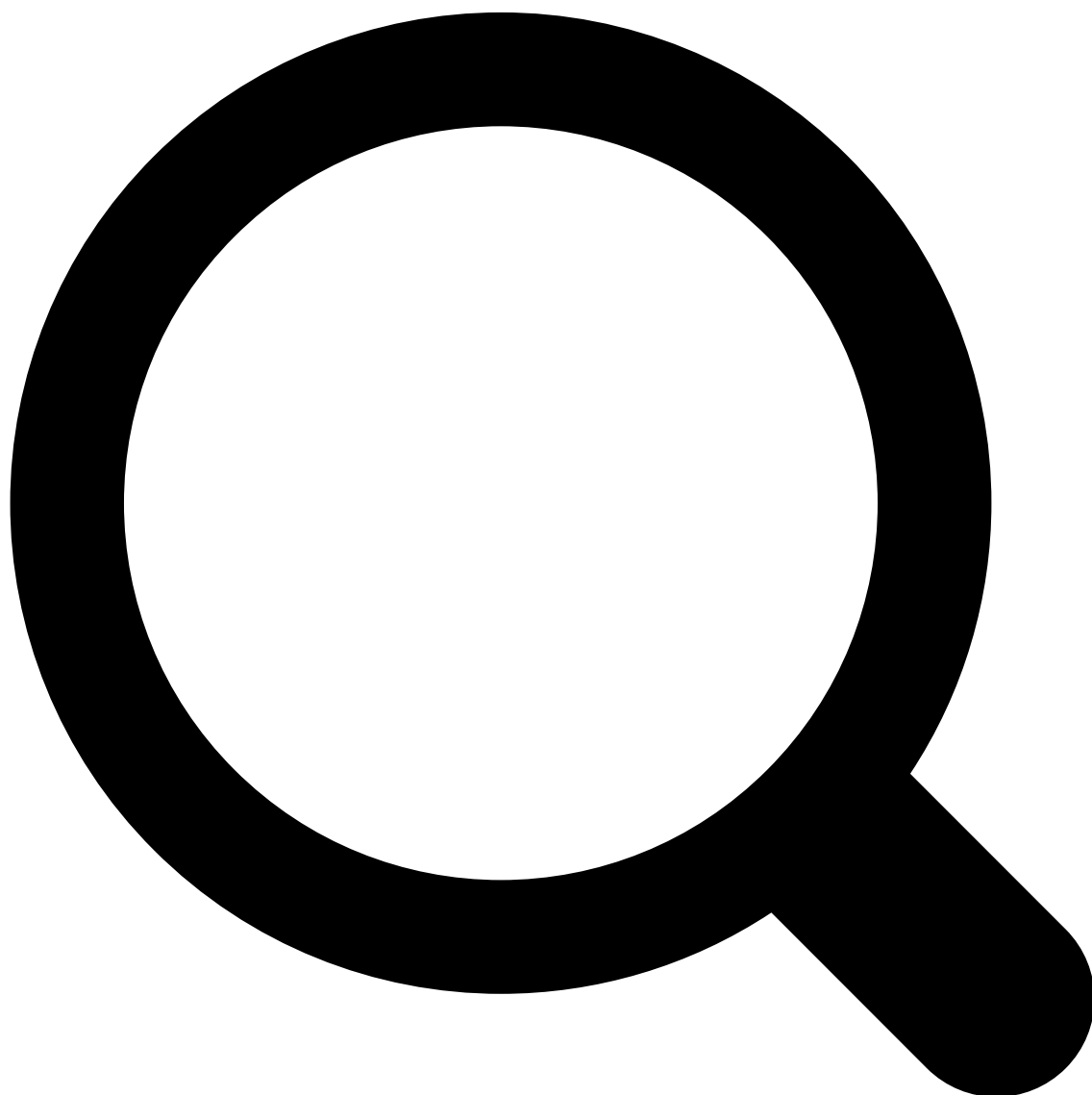
Între acestea, poate în primul rând, a stat idealul Unirii, Eminescu fiind fără îndoială unul dintre precursorii Marii Uniri de la 1918. În urmă cu 137 de ani, pe 24 ianuarie 1882, Mihai Eminescu fonda, împreună cu alți militanți pentru “Dacia Mare”, Societatea “CARPAȚII”, o organizație naționalistă cu caracter clandestin, semi-secret, ce-și propunea – conform Statutului scos la lumină de Augustin Z.N. Pop – “sprijinirea după puteri a oricărui scop și a oricărei întreprinderi românești” și „să producă o schimbare radicală în politica României față de românii din teritoriile aflate sub administrație străină”. Societatea avea ședințe deschise, dar hotărârile tactice și strategice erau luate în secret de membrii fondatori și asociați. Intrarea în organizație nu era așa ușoară; Ioan Slavici – cetățean austriac – s-a străduit mai bine de un an să primească statutul de membru, în ciuda faptului că era prieten cu Eminescu. E drept, colaborarea sa cu serviciile de informații austro-ungare era un fapt cunoscut pentru apropiați.

În mai puțin de un an, societatea era pregătită inclusiv pentru operațiuni armate, după cum relevă eminescologul Theodor Codreanu, și număra mii de membri din Transilvania, Banat, Bucovina, Maramureș și Crișana, teritorii românești aflate sub ocupație străină, cât și, evident, din ceea ce Societatea "Carpații" numea "România liberă". 24 ianuarie, aniversarea Miciei Unirii, prefigura, conform dezideratelor Societății, unirea tuturor românilor în "Dacia Mare". Așadar, Eminescu și colegii săi sunt, cu adevărat, așa cum el însuși scria, "agenții unei lumi viitoare", "agenți ai istoriei" (un concept întâlnit și la Eliade), agenți ai Marii Uniri

realizate la 1 Decembrie 1918. An în care, dacă nu era asasinat în 1889, Eminescu ar fi împlinit doar 68 de ani (respectiv 69, dacă luăm în considerare data reală a nașterii sale, 20 decembrie 1849) și ar mai fi creat și militat pentru țară încă (cel puțin) două decenii. Să ne gândim la faptul că Slavici, născut înaintea lui Eminescu, respectiv în 1848, a trăit până în 1925.

Eminescu a fost urmărit toată viața sa de jurnalist de către serviciile speciale ale imperiilor din jurul României, a afirmat și atestat eminescologul Nae Georgescu în lucrările sale. Profesorul Georgescu afirmă că Eminescu a intrat în atenția organelor cezaro-crăiești încă de la primele sale trei articole, publicate la 20 de ani în revista "Federațiunea" din Pesta – Să facem un Congres, În Unire e tăria și Echilibrul – pentru cel din urmă deschizându-i-se proces de presă.

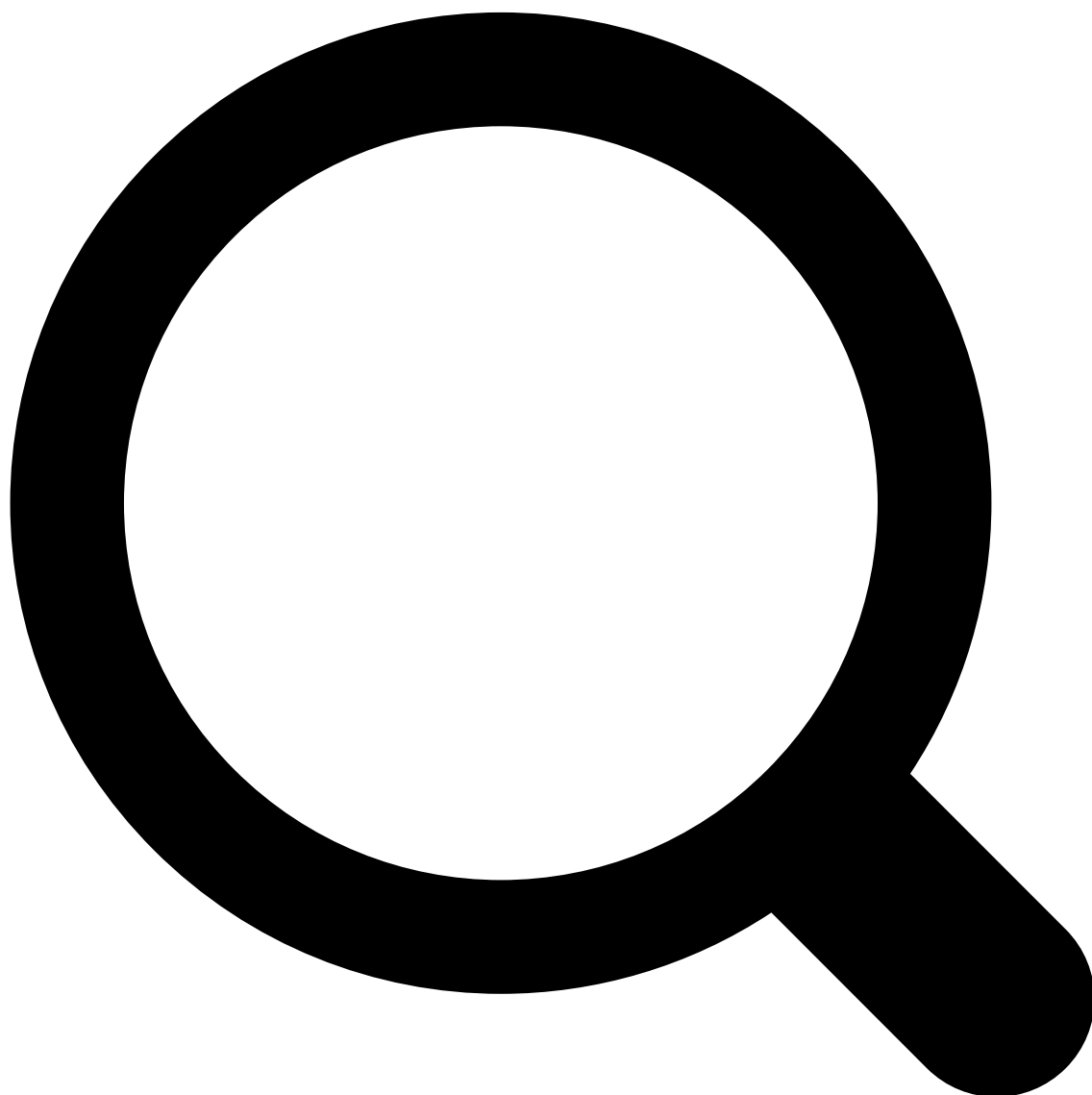

Ulterior este remarcat de serviciile speciale austro-ungare ca unul dintre organizatorii Serbării de la Putna, din 1871, plănuită din 1870, la 400 de ani de la sfințirea mănăstirii lui Ștefan cel Mare și Sfânt, sărbătoare urmată de un congres al studenților români din toate provinciile românești.

Documentele găsite până acum în Arhivele de Stat ale Austriei arată că Eminescu se regăsește în rapoartele Biroului de Informații din Viena în numeroase rânduri. „Există circa 80 de astfel de rapoarte asupra Societății lui Eminescu, dar cu siguranță sunt mult mai multe și prin alte arhive decât cele

de la Viena”, afirmă Nae Georgescu.

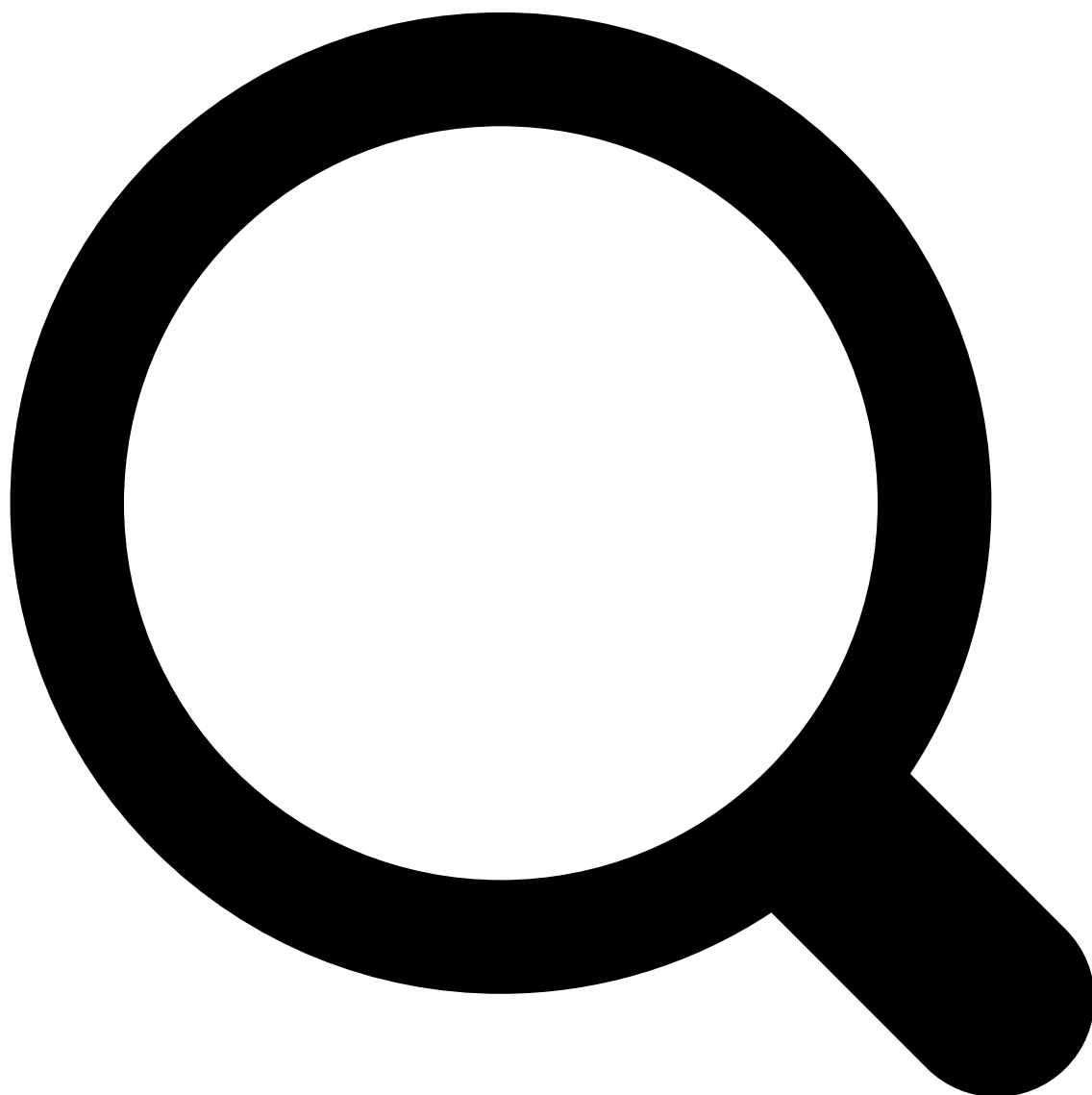
Ceea ce pare ciudat pentru unii cercetători ai vieții ascunse a lui Eminescu este de ce editorialistul conservator de la „Timpul” nu a fost cooptat în conspirația pentru aprobarea și semnarea acordului secret cu Germania, Austro-Ungaria și Italia și s-a recurs la eliminarea lui din 28 iunie 1883, deși acesta împărtășea cam aceleași valori germanofile cu colegii săi de partid. Răspunsul este simplu: Eminescu era germanofil până la patrie, până la Transilvania, Basarabia și Bucovina, pe care și le dorea cu ardoare acasă. Filosoful și eminescologul Constantin Barbu arată că în cadrul întâlnirii secrete de la Viena, pentru perfectarea alianței, la care au participat Regele, P.P. Carp, D. A. Sturza și Brătianu, s-a condiționat părții române semnarea acordului de păstrarea actualului status-quo al Transilvaniei.

Or, din sânul conservatorilor, Eminescu era cel care agita cel mai tare steagul unirii Transilvaniei cu patria-mamă. Profesorul Barbu afirmă că revolta armată contra Austro-Ungariei, la care lucra Eminescu împreună cu Societatea Carpații, se pregătea pentru anul următor arestării jurnalistului, 1884, când se aniversau 100 de ani de la Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan. Viena lua foarte în serios toate semnalele din România Mică, până la a mobiliza trupe la graniță, în timp ce Budapesta cerea prin presa și propaganda ei oficială chiar alipirea României la Austro-Ungaria, fapt consemnat cu revoltă de Regele Carol în

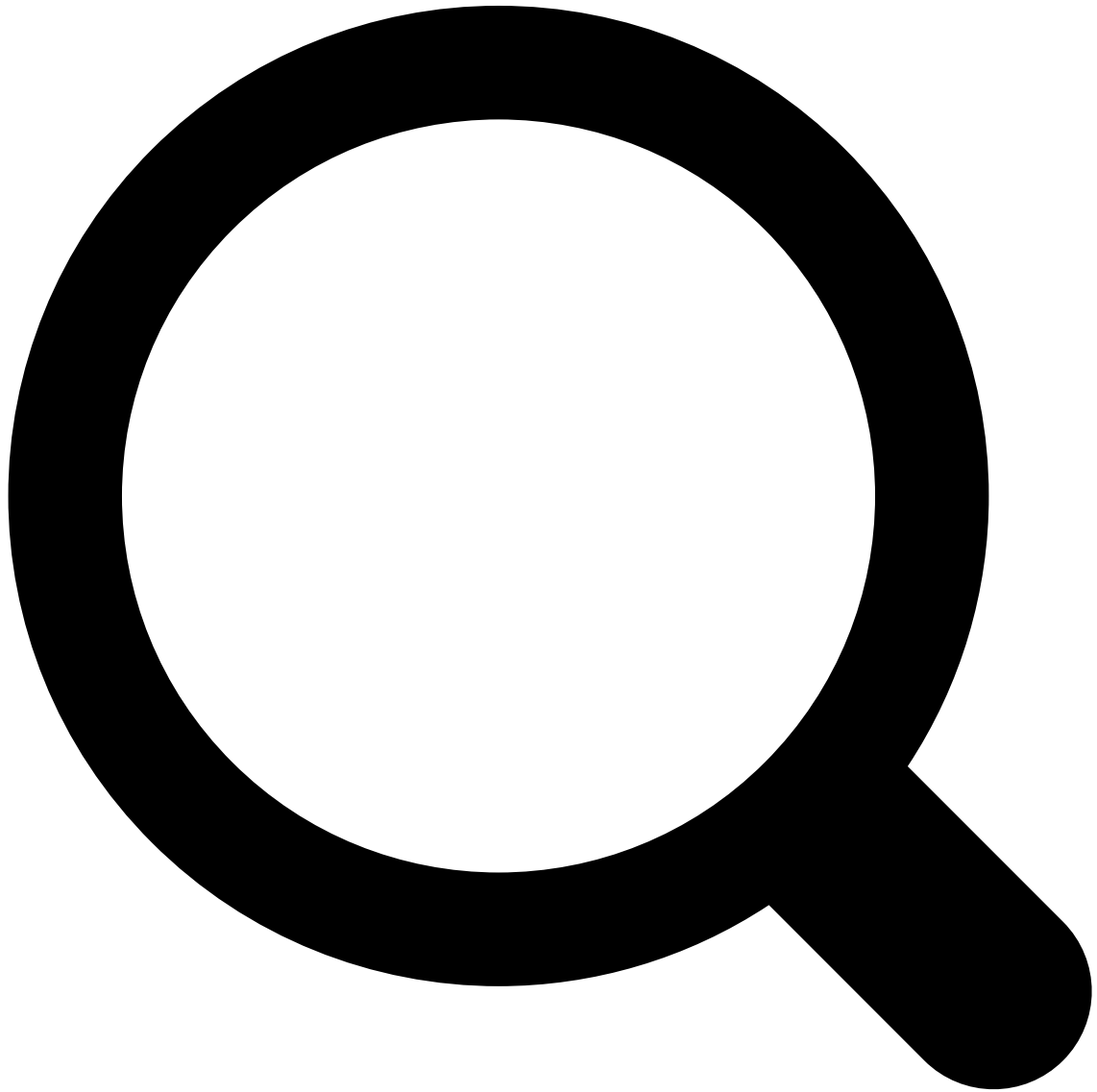
corespondența sa recent publicată de cercetătorul Sorin Cristescu. Să reamintim: Societatea Carpații strângea arme pentru Transilvania; sediile Societății Carpații sunt devastate și organizația este interzisă chiar pe 28 iunie 1883, ziua arestării și internării forțate a lui Eminescu.

Documentele pe care le publicăm astăzi, descoperite și comentate de arhivistul de la Cernăuți Dragoș Olaru, întregesc Dosarul Eminescu, relevând că Viena transmitea "liste negre" ale membrilor Societății „Carpații” – unde Eminescu apare pe locul patru – atât în Transilvania, cât și la Cernăuți, locul descoperirii lor în Arhiva de Stat a regiunii Cernăuți, F-3, inv. 1, dosar 4007.

Dacă Eminescu, pe 25 iunie, se bucura încă de viață prinzând un rămășag cu amicul său Constantin Simțion, în miez de noapte, iar Slavici, în aceeași zi, înainte de a se fi făcut dispărut din oraș, îi trimitea lui Maiorescu o relatare confidențială privind activitatea sa la "Carpații" (Augustin Z.N. Pop, op. cit, p. 133), președintele Bucovinei, von Alesani, primea de la Viena "lista neagră" cu indezirabilii de la Societatea "Carpații". Peste numai trei zile, Societatea înființată la aniversarea Micii Uniri avea să fie pulverizată, iar Eminescu să devină primul jurnalist român deținut politic anihilat prin cămașa de forță și internat abuziv într-un

sanatoriu, al doctorului Șuțu, unde, peste alți șase ani, avea să fie ucis.

„Dar credem că nu este nevoie a argumenta mult, spre a convinge despre urâta pornire a guvernului asupra presei. Trebuie să-l așteptăm de acum la alte măsuri și mai odioase, pentru că panta este alunecoasă și nu are piedică până-n prăpastie“, scria Eminescu în ultimul său articol de la „Timpul“, pe care în zadar i l-a lăsat în acea dimineață de 28 iunie 1883 lui Titu Maiorescu, protectorul său de la „Junimea“, societate catalogată de Matilda Poni drept o

„francmasonerie literară“ (A.Z.N. Pop – op. cit.).

„Ideia națională la dânsul era imaginea cea mai sfântă a cugetării”, avea să spună, la înmormântarea lui Eminescu, Dimitrie Laurian, colegul său de presă de la “România liberă” și totodată tovarășul de conspirație pentru “Dacia Mare” de la Societatea “Carpații”.

Victor Roncea

„Listele negre” de la Cernăuți cu Eminescu și Creangă printre luptătorii pentru Unire

La 16 mai, Ministerul de Interne austriac trimitea la Cernăuți spre cunoștință copia următorului document primit din București:

„Notă, dată în București, 16 mai 1883.

Ieri Societatea «Carpaților» a sărbătorit în sala Orfeu cea de-a 35-a aniversare a revoluției din Transilvania, la care au participat 77 de persoane... Sala era împodobită, ca și la ultimul bal al Societății, cu stemele tuturor provinciilor românești, numai că de astă dată în locul tricolorului flutura drapelul roșu al revoluției.

Pe pereți se puteau vedea transparente cu numele conducătorilor revoluției și cu apeluri care cereau unirea provinciilor ungurești cu patria-mamă. La banchet nu a participat nimeni din activiștii importanți, afară de Laurean, proprietarul «României libere», mulți redactori, secretarul Academiei Bariț, 4 ofițeri în termen și o grupă de români din Transilvania care erau ca oaspeți.

Laurean a ținut un toast despre unirea românilor din Transilvania cu românii din regat. Bariț a vorbit despre

regimentele militare române, despre dorobanți și despre muzica de regiment.

Până aproape de ora două s-au interpretat cântece naționale ca «Deșteaptă-te, române», «La arme» ș. a.

Azi „România liberă” a publicat un articol consacrat special acestei comemorări care s-a terminat cu următoarea frază: «Înainte! Victoria definitivă și viitorul aparține cauzei naționale».

Într-o scrisoare din 25 iunie 1883 – cu trei zile înainte de arestarea lui Eminescu! -, adresată de către Ministerul de Interne din Viena președintelui Bucovinei Alesani, este vorba din nou despre Societatea „Carpați” din Ploiești cu referire directă la Mihai Eminescu. Iată care este conținutul acestei scrisori:

„Din izvoare confidentiale aflăm că în București, Ploiești, precum și în alte orașe mai mari ce sunt mai aproape de granițele noastre se constituie filiale ale Societății «Carpaților».

Membrii titulari în mare majoritate sunt foștii cetățeni din teritoriile răsăritene ungare din Transilvania, din Banat și din Bucovina.

Cât privește societatea din Ploiești, ea are peste tot în orașele de lângă frontieră Câmpina, Urlați, Mizil, Vălenii de Munte oamenii lor, care contribuie la dezvoltarea societății.

Acești agenți vin de peste tot la Ploiești, unde asistă la adunări, fac rapoarte, sacrificându-se orbește ideilor naționale. Aceste întruniri se țin în mare taină și despre cele văzute acolo nu se vorbește nimic.

Societatea dispune de bani, care se acumulează din teritoriile noastre, precum și de la membrii societății care plătesc cotizații.

Toată corespondența, exceptând poșta, se poartă numai la cererea membrilor de încredere ai societății.

Referindu-ne la ordonanța din 26 mai a.c. nr. 2753/M. I., avem onoarea să Vă trimitem lista celor mai activi membri ai societății, care trăiesc în principalul oraș al României, precum și în orașele din provincie.

Viena, în 25 iunie 1883“.

Al patrulea în lista anexată scrisorii este arătat „M. Eminescu, redactor la „Timpul”, alături de care îi întâlnim și pe Dimitrie Laurean („redactor la „România liberă”), Al. Ciurea („jurnalist”), B.P. Hașdeu („director al Arhivelor Statului”), A. Chibici („funcționar la Căile Ferate Române”), I. Slavici („profesor”), V. Micle („scriitoare”), V. Maniu („deputat”), T. Maiorescu („avocat”), I. Creangă („profesor”)... Frumoasă și simbolică această alăturare de nume!

Dragoș Olaru

România liberă, 15 ianuarie 2019

Mihai-Eminescu.Ro

Copia ad 3351
M. J.

129

Bucarest

Vasile Maniu deputat

J. Maniu Profesor

Divizia. Laurian Redactor de Romania libera

M. Eminescu " " de Timpu

Gr. H. Traiden " " Responso

Al. Ciucu Jurnalist

Žuga Redactor de mainan. Academie

Gr. Toculesco Custog de Minister

Circa Profesor

N. Demosand avocat

B. P. Haiden Raat arfistruktor

Documentele, inclusiv scrisoarea, pot fi găsite și la

Eminescu urmărit de agenții austro-ungari pentru "Dacia Mare" și Societatea "Carpații". DOCUMENTE de la Cernăuți și Viena